

illa que elaborata sub vno tenore dictantur oratio. **N**ihilominus his lectioibus mores tractat nunc imposui quod quantum fas erit dividens eas in tres partes secundum materiam principalem triplicem. Et conformiter ad hec tria applicanda infra commemorata et quasi ad quoddam thema. In ipso vivimus movemur et sumus. vivimus enim in deo vivificatione gratie. Movemur in eo et ad eum potest operari merito. Tandem circulo quodam intelligibili sumus in eo velut in centro nostro per quietem contemplationis stabilis et serene. Primum est omnium in gratia existentium quasi incipientium. Secundum proficientium. Tertium perfectorum. Primum in baptisatione fluminis vel fluminis. Secundum in contemplatione peregrinationis. Tertium in solatione angelice administrationis. Sic christus primo baptizatus est postmodum temptatus. deinde consolatus. Sicut ipse est vita animans via movens. veritas stabilis. alpha et omega principium medium et finis. In quo vivimus per fidem formatam. quia iustus ex fide vivit. et hoc in vita rationali. Movemur per spem desiderantem que sursum sunt in irascibili. Sumus per caritatem radicatum in concupiscibili. Prima ergo pars operum scilicet quod latior est et per lectioes distinguitur agit de vita anime et de morte ipsius. et de egritudinibus spiritualibus in quibus quod dicitur peccatorum a radice et eliciendo moralia documenta inde sequuntur. Secunda tractat de vita secunda anime que est motus et vel instinctus in quibus distinctio inter bonas inspirationes et immissiones per angelos malos in diversis materiis. et de modo contemplationis superandi. Tercia loquitur de vita anime per contemplationes stabilite et consolante. Bene valeas pater in christo et oramus per invicem ut salvemur.

Pars prima incipit
de vita spirituali anime

Vo vos baptizavit aq. ille vos baptizabit spiritus sanctus. Antiqua iam atque notissima patrum traditione optum habemus quod operatur baptismus iohannis. et quod baptismus christi. Nam cum baptizari sit nasci denuo. sicut nuncodemo dicebat christus. tantum interest inter baptismum iohannis et christi quantum ipsa dispositio ad vitam differt ab introductione eiusdem vite spiritualis in nobis. Erat itaque nobis baptismus iohannis preparatorius ad vitam spiritus sancti plenam in suscipiendis. sed christus

solus se vivificabat. quod solus vere baptizabat spiritus sanctus. Placet autem ut omissa interim pertractatione legali super hoc duplici baptismo quonia notissima est. vertamus considerationes nostram ad loquendum de vita anime. quam spiritus sanctus operatur in nobis per baptismum quem visitatio iam non dicitur esse flammis. Ille enim baptismus per se efficaciter est. Absque eo autem nec baptismus fluminis nec sanguis potest quicquam. Dicebat paulus atheniensibus allegans unum ex eorum poetarum de deo loqueretur. In ipso enim vivimus movemur et sumus. Act. xvij. Que verba si quis ad corpus palam et hanc visibile vitam motum et existentiam referat nihil eum errare crediderim. quoniam si cur vas aquam retinet et figurat. ita ut vix sit quod aqua plene in vase quod in se figurat. sic multo intimius in ipso deo tanquam in vase omnium creature labilitate continere vivit quicquid vivit. movetur quicquid movetur. et omnis existentia ne deficiat in nihilum in ipso est atque servatur. Sed de spiritualibus et invisibilibus locuturi dicamus quod anima rationalis habet in spiritus sancto suam vitam suum motum suam existentiam. Est quippe propria ipsi creature rationali super ceteras quod capax est vite alicuius creature et divine sicut et motus et existentie ultra id quod est in se naturale. Et quemadmodum materia prima et si de se non sit nihil. capit tamen suum esse principalem per formam. Sic et anima in esse suo naturali considerata imaginanda est tanquam materia nuda que fieri potest subiectum quasi deferens ipsum spiritus sanctum tanquam eius vera vitam non quod forma lem. Hoc enim dudum per magistros nostros dicitur est. Sed formalis non presus dissilem. Et quomodo fiat istud si forsitan interrogas. Rursus quod per baptismum spiritus sancti. cui tamen prius est aut natura aut tempore baptismus aque vivit in mundo tanquam qualitatina dispositio prequisita ad vitam huius formalis introductionem. Est autem baptismus iste gratie et aliarum virtutum infusio. aspersioque intima animam abluens et reddens idoneam. cui spiritus sanctus seipsius vitam et motum et essentiam inspiret et donet. In ipso vivimus ut in vita. movemur ut in vita. sumus ut in veritate. Et vide si non ita cor tex littere absconditum habet in mysterio. Nam si iohannes interpretatione sua gratiam dicit et baptismus ablutionem nominat. quod iohannis baptismus nisi gratie ablutio designat. Et hec (ut diximus) ablutio non nisi preparatio est in anima ipsa ut spiritus sancto baptizetur. hoc est vivificetur ut iam non in se solus sed in spiritu sancto vivat/moveatur et existat. quemadmodum dicebat dominus paulus. vivo ego iam non ego.

De vita spiritali anime

viuit vero in me christus. ¶ Fatendum est nihilominus esse quasdam dispositiones frequenter in anima que longinque sunt ab ista vite spiritali scilicet infusione. Ita enim videmus quod in naturali generatione animalis plurima procedunt ad propinquam dispositionem que formam inuehit materie. Istas dispositiones appellat theologi in adultis operationes informes quibus peccatrix anima intendit facere quod in se est. se disponit ad vitam. non quod ista dispositio sufficiat utpote que longinqua est et nihil de vita spiritus habens in se. sed quia nihil interim anima magis habet quod faciat quod ut bene videtur suis naturalibus potentibus et donis quibusdam gratiis. licet non viuificatis. Quo facto sicut credis animam introduci in materiam naturalibus tamen modo actionibus qualificata non habet in virtute homini que qualificatio nisi de sola liberalitate operantis summa creatoris. non aliter existimes in ipsa vite spiritus infusione. Qualescunque enim et quicunque processerint dispositiones ex ipso conatu anime ad hanc vitam ex morte tendentis nihil sunt nihil attrahunt nisi miserat ex alto spiritu sanctus ultimam complexionis armonice spiritualis qualificationem infuderit cum que et in que ipse que verus est anime spiritus ipsam viuificat suo illapsu et afflatu secreto que afflatu baptismi flammis dicitur et baptismus in spiritu sancto. ¶ Et hec dicta sunt pro consonantia littere ad ea que tractare proponimus super anime vitam in spiritu sancto. ¶ Ita ex premissis attendamus quod anima rationalis vite que duplicis capax existit. Est enim vita nature est vita gratie est vita actionis meritoque. et est vita confirmationis stabilitate. et habet duplicem. vel in via vel in patria. ¶ Vita nature in anima dicimus puritatem sue essentie cum integritate suarum potentiarum. Attribuunt etiam huic vite alia quecumque que acquisita vel infusa citra gratie gratificationis statum. Intantum ergo perfectior est vita hanc naturalem ascribimus ipsi anime quanto perfectior fuerit et viuacior in suis naturalibus et si ceteris gratiis fuerit spoliata. ¶ Altera vita est vita gratie. que ideo taliter nominatur quod spiritus sanctus que sua dignitate et benivolentia animam viuificat ut potens sit ad vitam terciam de qua dicendum mox super est. Nam gratificanti preinsluit in animam velut dispositioem quandam armonicam de lege necessariam. ¶ Presupponit autem huic vite potestatem que naturalis dicitur tanquam suum naturale subiectum. ¶ Letetur pro vita terciam non aliud intelligo quam actionem meritoque vel gratificam ab hac vita secunda derivatam sicut operatio quibus viuencis nominatur a phisico primo de anime vitam secundam

da eiusdem. ¶ Postremo vita quarta non tam vita altera prepredicta est quam duplicis vite prioris stabilitio atque confirmatio. quod fit vel in via per abundantiam spiritualium carismatum animam a morte tria prohibentium. vel in patria ex conditione beatitudinis et stabilitate felicitatis. ¶ Et attendamus procor si applica verba a phisico usurpata insinuare nobis possint hanc triplicem vitam anime spiritalem. quod de prima que naturalis dicitur parum nunc loquendum est. In ipso inquit viuimus. Ecce vitam primam gratie. Douemur. ecce vitam secundam. Et sumus. ecce vitam terciam que est confirmatio stabilitate et permanentis existentie. Et has vitas nonne in mysterio exemplauit nobis christus in suo baptisate. quoniam primo venit baptisatus tanquam bene videtur vita naturalis. Deinde baptisatus est tanquam vitam gratie recepit. quam tamen in virtute prius habuerat. Postmodum ascendit de aqua ostendens vitam terciam actionis virtuosae. Tandem mansit super eum spiritus sanctus in signum vite quarte que est confirmatio permanentis. ¶ Dicamus adhuc quod huic vite quadruplici opponuntur toride mortis genera. Nam est mors nature que fit seu per annihilationem eius totalem seu per ablationem eorum que nature sue debita sunt seu per immersionem priorum habituum prohibentium liberum exercitium huius vite. que admodum est peccatum originale quod formas mortis dicitur et tyrannus membrorum. et lex peccati et a quo preueniunt cetera incommoda. ut debilitatio virtutum ignorancia hebetudo et similia etiam post baptismum. Juxta hoc dicimus quod eadem anima potest simul esse particeps vite naturalis et mortis naturalis. Mortis dico que non est per annihilationem sed aliunde modis dicitur. ¶ Si de vita secunda que est vita gratie loquamur inuenimus mortem ei contrariam que contingit ex corruptione debite illius armonie qua in gratia gratificante consistere possumus. que admodum enim si corruptis corporalibus illa complexio resultans ex qualitatibus primis perpetuitatis adinuicem animam abscedere necesse est. Sic deficiente gratia non remanet spiritus sanctus anime vitam prestantis. ¶ Porro vite tercię tria actio puerfa aut cessatio ab operatione tunc debita. Videmus enim quod natura abhorrens otium pati nequit animam diu esse in materia absque propriis et debitis actionibus. Non minus potest esse diu spiritus sanctus in anima que vel criminaliter vel nihil operatur. Demum nulla est mors corruptis quartam vitam confirmationis stabilitate. et hoc in eadem anima. Sed obstinatio in peccato que peccatum dicitur ad mortem. Et hec vite conditiones habet

Zo oppositas i diuersis. ¶ **A**ddam⁹ rursus di-
centes q̄ impossibile est aiā sola vita na-
turali uiuentē opari salutē suā. Cui⁹ oppo-
sitiū pelagian⁹ error asserbat. Itaq; si non
pōt corp⁹ mortuū vitales opatōes exerce-
re. quō dicit aliq̄s aiā vita sua carentē q̄
est spūscētūs i opa vite spūscālī exire posse?
Non enī est aiā ratiōnalis par alijs uiuenti-
bus / quibus sicut nō p̄perit nisi finis vn⁹
natural⁹ / sic vna vita est sufficiēs. Sic vero
ratiōnali p̄paratus est finis q̄ dē supnatural⁹
Quis ergo negare poterit supnaturalē ei vi-
tam et opatōem esse necessarias vt p̄tingat
ad eū q̄ sup ipaz est beatitudis finē et termi-
num. ¶ **N**olo tamē negare q̄n anima possit
ex sua vita naturali bene moralitē agere. et fa-
ciēdo qd̄ in se est se ad vitā gratie dispōdere.
Et p̄mo si aiā nlla morte sit infecta / habēs
naturaliū itegritatē i nullo estimo fieri am-
biguū q̄n habeat i suo arbitrio causare op⁹
bonū de genere moris / vestrēdo ipm oibz
circūstantiis / quas ipa bonitas moral⁹ exi-
git tam in fine p̄pinq̄ q̄s in obiecto et inten-
tōe. alioq̄n hō sine culpa existēs miserabili-
or esset oibz animantibz. Cur ita? q̄ppe ce-
tera aiālia possūt in opatōes sue nature de-
bitas supposito dei generali auxilio / nō sic
homo possit. ¶ **S**ed qd̄ dicem⁹ de aiā que
mortē circūfert secū vel peccati originalis.
vl̄ criminis actualis? Fuerūt q̄ dicerēt aiā
tali morte p̄ssam nō posse ad actus bonos
morales assurgere. quēadmodū est celebris
de ipis demonibz et dānatis opinio q̄ bñ
moralitē neq; velle possunt neq; agere. Ra-
tōem asserūt sic ponentes etiā in viatoribz
mortificatis p̄ peccatū absq; vita grē. Tā-
ta est inq̄nt incuruatio et depuatio seu cor-
ruptio et mortificatio vite natural⁹ in aiāb
taliū / vt pot⁹ trahant in malū q̄s i bonum.
Nā violētior est i eis traci⁹ mortis q̄ vite.
p̄pterea dicit q̄ oia ad turpitudinē suā / q̄
est mors sua referūt et p̄sequūt omnia opa
mortua sūt / vt pote a morte p̄cedētia. ¶ **A**d-
dunt p̄firmatōe q̄ in omni actu pctōis de-
est circūstantia grē. bonuz s̄o qz substat ex
omnibz suis p̄ditōibz sicut ex vnica si desit.
resulat malū / s̄m dicta dionysij. Nihil sim-
pliciter bonū est qd̄ ab arbore mala et a radi-
ce viciata gignit. ¶ **H**ec s̄o sentētia et si tali-
bus alijsq; plūmis apparētis fulcita vide-
atur. p̄dem tñ repulsa est tāq; dura. et plus
ad depationē q̄ ad edificatiōem pficiens.
Quis enī nō obstupesceret audiēs q̄ absq;

gratia honorare parētes / eleōsinas dare / ce-
clesiastica p̄cepta de ieiunijs facere. imo p̄
attritiōem se ad grām disponere est mortali-
ter delinq̄re. Non enī requirit q̄ in omni actu
nō agam⁹ et gratia. aut q̄ grā illū iforme-
mus nisi p̄ q̄nto / et dū mereri tenemur per
aliq̄m h̄mōi actū. Reliq; s̄o act⁹ si fiant cir-
ca materiā bonā de genere / et cū intentōe de
bita finis imediati / ponēdo alias circūstā-
tias bonas moraliter. et si nō sint meritorij
vite eterne sunt tamē boni moralitē / et bono-
rum tpaliū meritorij. et ad grām de cōgruo
p̄paratorij. qz p̄ eos hō facit qd̄ in se ē. Nā
facere qd̄ in se est. intelligo s̄ facere qd̄ ho-
mo pōt s̄m vires quas actualitē hz. ¶ **H**oc
loco distinxerūt aliq; de grā. Nam si gratiā
appellam⁹ omne illd̄ qd̄ a deo liberalitē da-
tur sine meritis / totū esse nostz et viuere in
ter gr̄uita numerat. et in nobis et in brutis /
q̄s pl⁹ in nobis. qz b̄titudinis capaces su-
mus. et p̄ ipi⁹ adeptōe dat nobis q̄cqd̄ da-
tur. Nunq̄d deo cura est de bobz inq̄t apo-
stol⁹. Nō de brutis sed d̄ hoibz ait q̄ omnia
coopant in bonū et c. Hoc mō ois tribula-
tio / ois infirmitas / imo et ip̄teptatōes in-
gr̄uita numerant. Cui⁹ ratio est. qz dei bo-
nitas q̄stū est de se nobis immittit aut eue-
nire p̄mittit ad bonū nostz si nō puerse re-
nitimur abutimurq;. Et iuxta hūc accepti-
onis modū de grā / p̄spiciū ē nihil nos bo-
ni posse absq; grā. ¶ **S**i s̄o grām nomine
mus donū aliqd̄ infusus distinctū ab aiā
sup̄ vel vltra vires suas naturales et idustri-
as. nulla videt necessitas dicere talē gratiā
esse necessariā ad s̄ vt bonū de genere aga-
mus per libez arbitriū / pl⁹ q̄s nō ponimus
talē grām ad cognoscēdū vtz circa natura-
lia p̄ intellectū. ¶ **D**einde dicit p̄t q̄ impletio
p̄ceptoz vt in multis q̄stū ad substantiā p̄-
cepti nō coexigit grā gratūfacientē. q̄nis
intentio p̄cipietis nō p̄seruet si nō fiat in gr̄
tia vel ex grā. Intentū q̄ppe est in omni p̄ce-
pto vt p̄ illd̄ mereamur ad vitā ingredi. S;̄
hanc intentōem nō sp̄ ponim⁹ esse obliga-
toriā simplicit̄ ad peccatū si nō obseruetur
Tātūmodo p̄ditionalit̄ obligat / vt p̄ dicit
Durādus / si mereri volum⁹. aut d̄ mereri
tenemur / quēadmodū cōtingit in susceptō-
ne sacramentoz. aut dū ad grām resurgere
vel ex ea iā habita debem⁹ opari. hoc mō i-
telligunt illd̄ christi. Si vis ad vitā ingre-
di serua mandata. ¶ **D**ecursis aliq; circa
p̄mā vitaz quā habem⁹ ante baptismū grē

De vita spirituali anime

factum a spū sancto. et quidē sub multa bre-
uitate. quia p̄ doctores plurimos materia
hec et siles incidētes lati⁹ tractate sunt. Per-
gat nostra cōsideratio ad loquendū de vita
vera gr̄e que ē bap̄tismus i spū sc̄o et p̄ quā
fit vt viuamus in ip̄so. Et sil' tractabimus
vitā alterā p̄ quā sumus et stabilimur in eo
Nā et sil' dicitur est. in ip̄so viuimus moue-
mur et sumus. Hoc etiā tractabimus de il-
lis q̄ vitas istas vel alterā earū funditus ex-
tinguunt et enecāt. De illis isup q̄ illas tū
mō debilitāt in egritudines trahūt. et hoc
est q̄rere sub termis vulgarō:ib/ q̄d est pec-
catū mortale et q̄d veniale. et quēadmodū
cōtrahunt. ¶ Circa quā materiā licet vsita-
ta videat̄ intēdo p̄icularia q̄dā afferre in q̄-
bus tū difficultas. tū vtilitas p̄ sc̄iaz se-
renitate versant̄. ¶ Placet aut̄ vt neglecto in-
teri vel tempato stilo/ nos p̄ p̄ositiones et
corollaria pcedamus. Hic enī modus ac-
comodatior ē sc̄ole. et inq̄sitiōi tali specula-
riua vitas sepe p̄cisior atq; lucidior inuenit̄
¶ Erūt aut̄ p̄mitus due materiē p̄ncipales
p̄tractāde/ vna de q̄dditate et cōstificatione
p̄ctōz. p̄ q̄ vita aie vel tollit̄ v̄l impedit̄. Al-
tera de q̄dditate p̄me legis diuine et iusticie/
put nobis ex scriptura et alijs inotescit. De
noticia q̄z ad d̄iaz p̄ctōz penes illā legem
sic ad extra derivatā. tractādo p̄ncipalit̄ q̄d
p̄prie debeat dici de iure diuino. q̄d de natu-
rali. q̄d de hūano. inferēdo q̄liter statuta re-
ligionū et cōmunitatū obligāt. Et si sp̄ vo-
ta. iuramēta. et p̄cepta cōminatiōes q̄z/ seu
interminatiōes mortis et̄ne/ astringant ad
A mortale. ¶ Pro p̄ma materia sit hec vnica
cōclusio cū suis corollarijs. ¶ Omne p̄ctm̄
p̄ q̄sto ē offensa dei. et cōtra legē eius eternā
est de sua cōditōe et indignitate mortifex fm̄
rigore iusticie et a vita gl̄ie sepatiū. ¶ Ra-
tio ē. qm̄ ois offensa in deū p̄t iuste ab ip̄o
iudice deo puniri pena mortis tā t̄p̄alis q̄z
et̄ne. imo annihilatiōis pena. Est igit̄ de se
mortifera. Assumptū deducit̄ ex h̄ q̄ nulla
pena talis ē ita mala. q̄stū mala ē ip̄a offen-
sa. Et ex alio. qz potius toleranda esset ois
mor̄ penal' et annihilatio/ q̄z cōmittēda es-
set q̄stū/ h̄et p̄ua offensa in deū. da opposi-
tū. Jā offensa dei licite fieri deberet in casu
¶ Preterea q̄libet offensa dei nisi remitteret̄
repelleret a gl̄ia dei. p̄petuo et absq; termino
puniret/ alioqn̄ maneret dedecus culpe si
ne decore iusticie. qz aut̄ offēsa dimittit̄/ seu
remittit̄ ē ex pura liberalitate dei remitten-

ris et nō ampli⁹ imputāris. ¶ Deniq; nō mi-
nus ē fugibilis offensa dei q̄ sit eligibile il-
lud bonū. p̄ q̄ adipiscendo nullo mō debe-
ret cōmitti. s; p̄ infinito bono nō deberet fi-
eri offensa dei/ et si q̄s infinita bona posside-
ret. posset iuste omib; a deo spoliari/ si cade-
ret in offensaz dei. Ex his radicib; argumē-
toz q̄ possent in latius ramificari. videt̄ es-
se sufficienter deductū qz ois offensa dei est
mortifera ex sui cōditōe et indignitate. imo
qz ē infinite fugibilitatis et iputabilitas ad
dēdo vel intelligēdo qz sit in iuriā boni in-
finiti. et q̄stū in se ē abijct̄ ab hoīe deuz tāta
elōgatiōe qz nūq; poterit nisi p̄ solā et merā
gr̄az illi p̄rimus esse mar̄ie p̄ vitā gl̄ie. Pa-
tet etiā de veniali. ¶ S; diceret aliquis/ qz
de' ideo qz dñs ē sue creature in sup̄mitate
pleni dominij ad faciēdū de ea q̄cqd volue-
rit et quōcūq; voluerit. pcedunt rōnes p̄di-
cte ad on̄dendū qz p̄t p̄ aliq̄ offensa penā
quātālibet possibile infligere nec poterit ei
quib; dicere. cur ita facis? Hoc aut̄ diceret̄
ita de iustissima creatura. aut nō peccatrice
qz ip̄a subiacere p̄t cuiuscūq; afflictioi et pe-
nalitati/ absq; h̄ qz oporteat dicere eā esse in-
aliq̄ culpabile. ¶ R̄ndet̄ qz deus p̄t abso-
lute et iuste dare qualēlibet afflictioez sue cre-
ature imo virgini Marie. S; h̄ nō erit in
penā et punitioez cuiuscūq; delicti. et ita qz
uis sit afflictio iusta. nō tū esset ibi iusta pe-
na seu punitio. nec etiā iniusta. qz nulla ibi
poneret̄ ratio pene. cū pena et culpa correla-
tūe dicant̄ ad inuicem. igitur et̄.

Primū corollarium

¶ Nulla offensa dei est venial' de se. nisi tātū
modo p̄ respectū ad diuinā misericordiā q̄
nō vult de facto quālibet offensaz imputa-
re ad mortē. cū illd̄ posset iustissime. Et ita
cōcludit̄ qz peccatū mortale et veniale in esse
rali. nō distinguūt̄ intrinsece et essentialit̄/ s;
solū p̄ respectū ad diuinā gr̄am q̄ peccatus
istud imputat ad penā mortis. et aliō non.
Omne enī peccatū culpabile ex sui indigni-
tate mortifex est modo dicto. Ad didi cul-
pabile. qm̄ peccatū est in agētib; naturali-
bus. vbi tū nulla culpa v̄l offensa repit̄. qz
q̄z in materia hac synonyme capiant̄ vt pluz
rimū peccatū et culpa.

Secūdū corollarium

¶ Si nullū infinitū vel infinite tale possit
altero esse minus. nullū peccatū i esse offēse

esset minus alio. qm̄ om̄ ne pctm̄ est infini-
te offensiuus. Non est tñ pcedendū q̄ pctā
oīa simplr̄ sint eq̄lia. pur̄ dixisse stoicos re-
ferūt Seneca ⁊ Tullius ⁊ alij. Si enīz p
imaginationē poneret̄ linea infinita in lon-
gitudine ⁊ superficies infinita in latitudine ⁊
lōgitudine ⁊ corpus in trina dimensione.
Uel si a linea recta p̄raberent̄ linee recur-
ue in infinitū. vel in casibz silibz multis. nō
oporteret dicere oīa ista esse equalia. vel in
dimensione. vl̄ in curuitate. quāuis eēt qd̄
libet in suo genere infinitū. Sic nō offēsas
etiā infinitas oporteret ponere eq̄les esse. s;
vna ē grāuor̄ altera ⁊ multiplicior̄. q̄re ⁊c.

Tercium corollarium

¶ Obligamur deo ad gratificationē. ⁊ gra-
tificationē. et hoc q̄ pctā n̄a venialia nō
imputat ad mortē. sicut tenemur ex remissi-
one mortaliū. qm̄ vtrōbzq; p̄currit miseri-
cordia dei nō imputans pctā nisi ad penā
tempalē. q̄ de sua indignitate impurabilia
sunt ad mortē. vnū de possibili. aliud de le-
ge statuta. imo forte ita diceret̄ de oībz iu-
sticijs nostris. que q̄ntū de se sunt. sunt sic
pannus mēstruate. p̄sertim post peccatum
aut absente gratia.

Quartū corollarium

¶ Peccās venialiter ex deliberatiōe. abutit̄
dei misericordia. que p̄cessit pctm̄ illō eē ve-
niale nō mortale. Relucet isup̄ misericordia
dei in h̄ q̄ abusus ille deliberat̄ nō est nisi
venial. Juxta regulā magistrālē q̄ p̄sensu
in veniale nō est nisi venial. intelligēdo de
veniali ex suo genere. ⁊ nō de eo qd̄ veniale
dicit̄ ex eo q̄ p̄ surreptōem aut infirmitates
aut ignorantia aut act̄ imperfectōz p̄mittit̄
Oppositū enī dicere esset d̄anare oēs homi-
nes p̄sertim eos q̄ mentiunt̄ etiā iocose. qz
deliberate faciūt actū quē sciūt esse culpa-
bilē. ¶ Regula v̄o illa q̄ nullū pctm̄ ē a deo
veniale qn̄ fiat mortale dum placz. intelli-
tur de venialibz sc̄do modo dictis. q̄ ideo
sunt venialia. quia sine pleno p̄sensu ratōis
p̄petrant̄. ad que si p̄sensu p̄fectus ⁊ pla-
cens aduenerit nil mirandū si reddūt mor-
talia. q̄q; nō sint iā idē actus q̄ p̄us. s; bñ
similes in specie. et alia tñ radice videlicet
a libero p̄sensu p̄cedentes. Uel intelligēda
est tal̄ regula si ⁊ dū peccatū veniale place-
ret in q̄ntū peccatū ē ⁊ dei offensiuus absq;
aliq; quocūq; mortuo vl̄ allectiuo ad peccā

dum. Istud enī videt̄ esse dyabolice obsti-
natiōis p̄p̄tū q̄ impugnet̄ de⁹ ⁊ odio ha-
beat̄ gratis. Sed vbi q̄s habz actū quem
scit̄ esse veniale. nō mortis qz offendit̄ deuz.
s; qz delectat̄ se. ⁊ n̄ velle ip̄m agere si de⁹
ad mortē ⁊ amicitie sue p̄ditōem iputaret.
agit̄ q̄dem male sed non mortaliter de lege.
¶ Si rursus obijcit̄ q̄ agens p̄tra p̄scietā
edificat̄ ad gehennā. distinguēdū erit de q̄-
litate ip̄i p̄scie si sit de mortali vl̄ veniali. ⁊
fm̄ hoc respondendū est.

Quintū corollarium

¶ Null⁹ idē actus numero elicit⁹ bon⁹ aut
meritori⁹ est peccatū etiā veniale. Hui⁹ op-
positū opinati sunt aliq; sed iudicio meo fal-
lunt̄. aut quia loquunt̄ de actibz exterioribz
q̄ nō sunt nisi respectiue boni aut mali. vbi
idem act⁹ ē optim⁹ ⁊ pessim⁹ diuersis respe-
ctibz. sicut passio christi q̄ erat actio iudeoz
Aut si loq̄nt̄ de actibz intrinsecis elicit⁹ a vo-
luntate nō habebūt q̄ eadē volitio q̄ est ma-
la venialit̄ sit bona meritorie. q̄uis illa q̄ si-
milis est. ⁊ q̄ velut impceptibiliter p̄ succe-
dere ad eā magni valeat eē meriti ap̄d deū

Sextū corollarium

¶ Veniale peccatū si nō remittit̄ punit̄ se so-
lo vl̄ cū mortali pena eterna. h̄ est qz de⁹ ta-
rauit̄ de lege sibi certā penā. qua soluta re-
mittit̄ offēsa total̄ p̄tracta. Et ita p̄t̄ vtra-
q; opinio sustineri. tā illa q̄ ponit̄ pctm̄ ve-
niale cū mortali puniri eterna pena in foro
iusticie infernalis. vt dicit̄ p̄positin⁹. q̄
illa q̄ dicit̄ oppositū. ponēdo q̄ offēsa ve-
nialis bñ remittit̄ soluta pena absq; remis-
sione mortal̄. sicut de pena vl̄ penitētia de-
bita pctō mortali dimisso. p̄babilis est opi-
nio. dicens illā penitētia q̄q; finiendā eti-
am ī inferno. sicut ⁊ soluit̄ in hac vita hoīe
existente in mortali pctō. ⁊ vocat̄ penitētia
soluēs nō recōciliās Oppositū sensit̄ alioz
sn̄ia. sed hec mitior est. ¶ Et p̄ intellectu p̄-
missorū cōsiderādū est q̄ in om̄i pctō actu-
ali tria sunt saltē distincta rōe. scz auersio a
deo bono incōmutabili. ⁊ ista vocat̄ d̄gn̄-
sa eius. ad quod sequit̄ necessario impu-
tabilitas ad penā que vocat̄ indignitas. q̄-
uis posset nō imputari. ⁊ dū imputat̄ vo-
cat̄ reatus. ⁊ hoc est secūdū. terciū est con-
uersio ad bonū cōmutabile quod secū ipoz-
tat maculā ⁊ obscuritatē. quoniā aīa quan-
to ampli⁹ inbeserit p̄ cupiditatē rebz mura

De vita spirituali anime

bilibus. tato pl^o maculat & fedat. & ab illa luce supna decidēs in tenebrosa demergit. ¶ Dicam^o igit^o septimo q^o pctm̄ quodlibet sicut est finit^o actus sic est finita uersio et finitatalis macula seu tenebrositas. & iuxta hāc uersionē libidinosam maiorē vl^o minorē (dic^o scrūs thomas) p^oportionari penā fm̄ intensiōem & remissionē acerbittatis. vt q̄ntū glificauit se in delicijs / tātum p^oportionabiliter habeat & tormentū. ¶ Ad hāc peccati p̄ditōez aspiciūt (vt opinor) illi qui ponūt quodlibz peccatū esse solū finite malicie. Sed nō video eos saluare posse q^o nō debeat sibi pena ifinita fm̄ acerbittatē si natura esset capax. vel de^o hanc uellet infligere. quoniā hoc agēdo de^o nō solū iuste & misericordit^o ageret cōseruādo naturā. Et sane implicatio est dicere q^o absq^o misericordia possz peccatū aliqd^o p^o finitā penā aut i finitā sufficiēter puniri. Nā q̄ntūcūq^o daretur de pena p^o pctō. nisi de^o misericorditer remitteret offensam / sp^o remaneret dignū puniri vt p^ous. imo q^o talis pena sit remissiuā & delictiua pcti eē nullo mō p^o absq^o dei misericordia liberalissima. ¶ Si hō attendamus pctm̄ fm̄ ita p^omā & scdaz rōes / stat q^o peccatū mortale qdlibz auertit a summo bono. & est obiectiue infinitū. similiter imputat^o etiā de lege ad penā eternā & infinitā duratiue. ¶ Sed de peccato ueniali an p^ope debeat dici offensa stāte lege. q^o nō p^ouar amore. licet ipm̄ quodā mō ledat / an etiā de facto impute^o ad penā eternā fm̄ forum iusticie infernalis / iā aliq^o dicta sunt / & postmoduz tractabit^o dū inuestigabim^o si peccatū ueniale sit contra p̄ceptū dei. Dico tū generaliter de omni peccato illud esse ad penā ifinitā impurabile. & q^o nō imputat^o hoc agit misericordia copiosissima redēptoris

Octauū corollariū

D ¶ Implicat deū punire ad p̄dignū si p^o hoc intelligam^o sic eū punire q^o iuste nō possit ampli^o. Si autē dicam^o punire ad p̄dignū quia punit q̄ntū recta rō & iusticia exigūt et tātū de facto tale peccatū esse puniēduz. tūc omne peccatū punit^o aut punit^o ad condignū. q^o scz tantū punit^o q̄ntū puniri deus uult & ordinat rectissima iuris ratōe.

Nonū corollarium

¶ Nullū peccatū p^o remitti nisi p^o hoc q^o deus liberaliter nō imputat illō ad peccatuz.

Hoc ppheta uidit dicēs. Beatus vir cui nō imputauit dñs pctm̄. quasi exponēs illud qd p̄miserat. Beati q^o remisse sunt iniq̄tates. Nā hoc posito peccatū tollit. hoc remoto nūq^o amouet. ¶ Qualit^o hō fiat ista nō imputatio variant^o doctores. ¶ Quidaz dicūt nihil aliud esse deū nō imputare peccatū q^o illō nō imputare ad penā. De^o vti q^o cū sit imutabil^o inqunt nō dicūt nūc imputare & post nō imputare ad penā. nisi p^o respectū ad extrinsecū & relatōem ad penā. Tales p̄sequēter habēt cedere q^o nullū peccatū totaliter remittit^o q^osq^o pena tota p̄soluatur / neq^o mortale neq^o ueniale. licz dicat^o remitti mortale q̄n^o definit^o imputari ad mortē eternā tanq^o p̄ncipalē. ¶ Alioz est posito q^o si etiam nulla pena vnq^o fuisse^o statuta a deo p^o peccatis. nihilomin^o p^o adhuc imit^o peccatū. et potest etiā remitti nō qd^o em mutabilitate dei. sed q^o in eternitate sua de creuit p^o tali tunc sic agentē esse indignum suo amore & sua iustificatōe & dignū punitōne q̄ntalibet. etiā posito q^o nullū uellet infligere / et p^o alio tūc. q^o talis mouet^o aut alio mō se hz q^o prius. saltem ex decursu tps di gnificat istū suo amore. & tollit omnē indignificatōez ad penā. ¶ Et si q̄ritur rō. Sit p̄rōe uoluntas. Nam hoc honore dign^o ē quē rex uoluerit honorare. ¶ Sequit^o ex hac positōe q^o p̄babilior uidet^o nullā esse absolutam necessitatē ponēdi charitatē distinctaz p^o iustificatōe impij. & saluat^o p̄mode uerificatio cōtradictorioz sine dei mutatōe / pro ut tactum est.

Decimū corollariū

¶ Probabile est nullū actū creature de p^o se & intrinsece esse bonuz bonitate moris aut meriti. aut silz malū nisi p^o respectū ad diuinā ratōem & uoluntatē. q^o uidelicz diuina uolūtas et rō dignificat hoīem p^o tali actu & p^o alio idignificat. imo dicim^o q^o sine actu quocunq^o possit dignificare creaturā. vtz hō eā possz silz absq^o q̄cūq^o actōe aut omīssione aut p^o q̄cunq^o actu cuiuscūq^o generis idignificare / nō ita est mihi p̄spiciū. q̄uis si attēdat^o dominatissima dei v̄tus respectu sue creature / qualicūq^o se habētis i agendo vl^o omittēdo / nō uidet^o vsq^o quaq^o euidēs esse q^o hoc nō p^ont. sicut exemplū uidet^o eē apostoli de figulo / q^o ex eadē massa format^o vas in honore. aliud in contumeliā. Si autē attēditur dei sapiētia & bonitas istud dicere nō

videt q̄gruū. Ideo nihil hic pono nec asse-
 ro magis tñ inclinor assentire scdo q̄ pmo.
 z causa patebit in dicēdis in materia d ob-
 ligatōe. ¶ Et intra hoc p̄sequēter habet faci-
 lis manuductio ad videndū quōd nihil est
 malū nisi q̄ p̄hibitū. z nihil bonū nisi q̄ a
 deo acceptū. et deo nō ideo act⁹ nros vult
 vel approbat quia bonos. sed ideo boni q̄
 approbat. Similiter ideo mali q̄ p̄hibet
 z r̄probat. Nemo tñ murmuret. nēo q̄rat
 qm̄ iust⁹ ē i oib⁹ vj⁹ suis z scūs i oib⁹ opi-
 bi suis. Sap. xij. Quis tibi iputabit si pie-
 rit nates q̄s tu fecisti. ¶ Qd. si dicat aliquē
 actū esse malū q̄ nullo mō p̄t esse bon⁹ z ecō-
 tra. Et q̄ videret q̄ tal act⁹ v̄tpote odiuz
 dei esset intrinsece mal⁹. Rñdet hic p̄ simile
 de actu extiori p̄cedēte ab interiori. Nā et
 si sit aliq̄s actus exterior ita mal⁹ q̄ stanti-
 bus eisdē circūstātijs oib⁹ nullo mō p̄t
 sit esse bon⁹. nihilomin⁹ dicit extrinsece ma-
 lus et p̄t esse nō mal⁹. si p̄ se poneret. v̄l a q̄-
 busdā circūstātijs suis esset denudat⁹. Di-
 cendū est s̄t̄ de actib⁹ interiorib⁹ comparat⁹
 ad p̄mā regulā. Nā act⁹ odij dei elicit⁹ a de-
 monib⁹. v̄t elicit⁹ cū oib⁹ suis circūstātijs. n̄
 p̄t nō esse mal⁹. p̄t tñ nō esse mal⁹ si p̄ se po-
 neret aut alijs circūstātijs vestiret. Et s̄m
 h̄ tractaret hic z solueret questio de dispen-
 sabilitate v̄l indispensabilitate legis diuine
 respectu creature. z quōd potest v̄l nō p̄t deo
 obligari.

Undecimum corol.

¶ Omnis rectitudo moralis ip̄i⁹ volūtatis
 resultat ex p̄formitate ei⁹ aut suoz actuum
 v̄l omissionū ad diuinā legē z ei⁹ rectā rati-
 onē. sicut act⁹ exteriores nō dicunt⁹ boni ni-
 si p̄ p̄formitatē ad interiores elicitos. Ju-
 rta qd̄ potest esse pulcra deductio/qualiter
 nihil est vez/nihil pulcruz/nihil potēs/nī-
 hil appetibile/nisi p̄ q̄nto p̄ime veritati et
 pulcritudini z potērie z suauitati p̄formāt.
 z ita d̄ silib⁹. Et p̄portionabil⁹ de falso tur-
 pi z fugibili Hoc est q̄ antiq̄ dicebāt nihil
 esse vez nisi a p̄ma v̄itate. Hoc modo sepe
 deducit br̄s Aug⁹. noiātim in suis p̄fessi-
 onib⁹. q̄ volūtas quelibet in suis opatōib⁹
 querit imitari deū q̄ntūcunq̄s erret aut ma-
 le habeat. quēadmodum i illa furtina p̄me-
 stioe pomoz in etate sua puerili dicit q̄sisse
 nō voluptatē sed silitudinē q̄ndā om̄iporē-
 tie z libertatis diuie/p̄mo p̄fessionū. Silz
 de catilina quē Salusti⁹ dicit q̄nto malū

fuisse/deducit. ¶ Nec ostendūt q̄ bonitas
 creaturaz et eaz veritas z pulcritudo z si-
 milia nō sint aliqd̄ mai⁹ intēsiue cū deo q̄s
 de⁹ solus. licz possint dici plures bonitates
 aut v̄itates improp̄e z q̄si extēsiue. Exem-
 plū de sanitate vr̄ine z corpis. z de bonitate
 act⁹ interioris z exterioris. Palā est q̄ in
 ip̄o viuim⁹ mouemur z sumus.

Duodecimū corol.

¶ In eodē actu p̄currere possunt multipli-
 ces rectitudines aut bonitates. vna nature.
 alia moris de genere. altera gr̄e. altera gl̄ie.
 z hoc est s̄m diuersas habitudines p̄sideran-
 di eundē actū p̄formari multipliciter diuine
 legi seu bonitati. Non q̄ i deo sit aliq̄ diuer-
 sitas in suis legib⁹ q̄ dicat⁹ realis vel forma-
 lis. sed q̄ ip̄am eandē p̄cipim⁹ diuersimo-
 de/et p̄sideram⁹ s̄m habitudines distinctas
 realiter ad creaturas/q̄ habitudines n̄ sūt
 ip̄e de⁹ solus/sz ip̄e z creatura sic relate z cō-
 siderate a q̄bus distincti p̄ceptus ab intel-
 lectu formant⁹ z abstrahunt p̄ potentiā lon-
 gefortiore q̄s sit estimatiua om̄is/q̄ ex specie
 bus lupi sensatis elicit inimiciā nō sensa-
 tā. Et q̄suis p̄cept⁹ absoluti nō p̄notēt. tñ
 q̄ a tali multiplicitate cōnotatoz eliciunt⁹
 z abstrahunt/retinēt in suis modis rep̄sen-
 tādi virtualit̄ illos modos rep̄sentatiuos
 rez diuersaz/et q̄bus sumpti sunt z causa-
 ti. sicut essentia/vita z intellect⁹ in deo z sa-
 piētia et iusticia z fortitudo zc. nō dicūt ni-
 si deū ex p̄te rei penitus eundē. q̄suis ope-
 ratio intellect⁹ diuersimode negociet circa
 eū et his que videt in creaturis z ex habitu-
 dinib⁹ eaz ad deū z ad inuicē. Dicit v̄teri⁹
 q̄ de⁹ intuitiue v̄sus sufficit causare tales
 p̄cept⁹ distinctos z absolutos absq̄ hoc q̄
 necesse sit ponere i motiuitate obiectali que
 de⁹ est/aliquā distinctōez ex p̄te eiusdē. Si
 autē in oppositū alleget Aug⁹. de ideis/q̄
 alia ratōne condit⁹ est hō. alia equ⁹. z q̄ ille
 ratōes sunt incōmutabiles z eterne/remit-
 to ad intellectū quē dar ockam in hac mate-
 ria sup̄ p̄mo sn̄iaz. in qua explicatōe situ-
 dis iudicet nescio qd̄ appellabit sub̄tilitas
 ¶ Floret hic q̄ doctores etiā sancti sūt ma-
 gis reuerēter glosandi in multis q̄s ampliā
 di. quoniā nō oēs semp aduerterūt aut ad-
 uertere cogitauerūt ad pp̄rietatē locutōis.
 Improprietas autē nō ampliari debz. sed
 ad pp̄rietatē reduci. aliquin qd̄ mirū si au-
 getur deceptio. ¶ Sequit̄ postremo q̄ nō

De vita spirituali anime

est in potestate libera voluntatis create face
re aliqd bonū morale aut gratuitū nisi ex
dignificatōe voluntaria p̄me legis. ¶ Et sic
patet p̄mo q̄ nulla p̄t esse creatura rōnalis
impeccabil' p̄ naturā. aut naturalit' rectitu-
do honestatis. ¶ Patet insup necessitas po-
nendi grām esse necessariā ad omne bonū/
sup gr̄uitā largitōnem bonitatis natural'.
quā bonitatē p̄stat nō esse stāte re ip̄a / q̄uis
nō sit bonitas nisi p̄ q̄nto fluit a p̄mo bono
z exemplarit' eidem cōformatur. Sap. xij.
Virtus enī tua iusticie inicitū est. Dico igit'
q̄ sic oīs actus positū' habet p̄formitates
naturalē ad p̄mū bonū. z ideo bonus ē sal-
tem bonitate naturali. Ita si ille actus sit li-
ber / tātū habet de bonitate honestatis q̄n-
tū habet de p̄formitate ad primā honesta-
tē. Sed istam p̄formitatē nō potest elicere
nuda natura voluntatis / nisi p̄municata sit
sibi facultas z grā i p̄ducēdo alia q̄ sit illa
solum respiciēs substantiā actus z nō cete-
ras circūstantiās. quēadmodū sunt circū-
stātie finis z directōnis intentōnis z siles
Ex q̄bus p̄sequenter deducit' necessitas hu-
militatōis n̄re ad deū. et q̄ non gl̄iet aū euz
stulta p̄sumptio om̄is carnis. nec apponat
vltra magnificare se hō sup terrā. ¶ Ex hoc
insup pelagiana heresis z ingritudo supbā
p̄funditur. Deniq̄ p̄spiciū est q̄nta necessi-
tate despare debeam' de virib' nostris / nec
ponere carnē brachiū nostrū. nec p̄fidere i
homine. sed p̄ucere totā spem nostrā in deū.
ne p̄fundamur. sed liberemur z nutriamur
et glorificemur. Innitamur igit' sibi tanq̄s
summe potētie z gl̄iosissime maiestati quo-
ad appropatū patri. et hoc p̄ vim irascibi-
lem. cui' obiectū est bonū arduū z honori-
ficū. Innitamur sibi tanq̄s p̄me z infallibi-
li p̄tati quo ad appropatū filio. z hoc per
vim ratiōnalē. Innitamur sibi tanq̄s bono
optimo z suauissimo indefectibili / q̄ ad ap-
propriatū sp̄ū sancto. z hoc p̄ p̄cupiscibile

H ¶ Istas vero innitentias operant' et solidāt
tres ipse virtutes theologice. fides spes et
charitas. hec tria profecto miraculosissima
opa exstant in aiab' iustoz fidelū. ¶ Non
ne miraculū ingens ē taliter inniti verita-
tibus incognitis et inuidentib'. p̄ter aut cō-
tra omnē ratiōnem naturalē / q̄ citi' dissen-
tiet homo vere fidel' p̄mo p̄ncipio / p̄ur di-
cit Guilhelm' parisiē. q̄s alicui articulo q̄n-
tūlibet inuidenti. Hoc enī est p̄tra sapien-
tiā grecoz. z scādaliū iudeoz. et seniciā tyrā

nozi. et corruptelā vicioz originalū. Pro-
pterea bene enūciavit ap̄ls q̄ fides ē donū
dei ne quis gl̄oret si credit. aut q̄ gl̄oriat' in
dño gl̄oret. ¶ Ceterū nō minus est in ipsa
spei certitudine miraculū. Nā qualiter ob-
scuro inter tot fluctus hūane fragilitatis et
vicissitudis incertissime p̄dicere aliq̄s cū
ap̄lo. Certus sum q̄ nec mors neq̄ vita rē
me sepabit a charitate dei q̄ est in xpo iesu.
Qualiter inter hec p̄t ita certificari aia z de-
tari vt dormire dicat' z req̄scere in idipm.
quoniā singulariter in spe p̄stituit eā dñs.
quēadmoduz pulcre declarat' Bern'. super
cantica sup illo. Introduxit meret' in cu-
biculū suū. Logita si potes z q̄ntū potes.
Tu hoc hic esse miraculū ḡnde fateberis.
¶ Porro de charitate qd dicem' q̄le est in
ea q̄ntūq̄ miraculū. purificat hominē et ḡ-
tū reddit deo. ambulatē in oib' mādatis
ei' sine q̄rela. Philomim' dicere facit ex af-
fectu homini q̄ eiusmodi ē cū ap̄lo. Venit
deus saluos facere pctōres. quoz p̄m' ego
sum. Non vtiq̄ mētiebat ap̄ls studio hūi-
lilitatis. s; ita de se sentiebat reputatōe p̄prie
fragilitatis z indignitatis / cui tū dign' nō
erat reliqu' mūd'. ¶ Si q̄rat aliq̄s a me. q̄
modo possunt hec fieri? Nō me iteroget'.
imo nec quēq̄ alioz. qm̄ sol' sp̄ū sanctus ho-
rū miraculoz sp̄ūaliū sicut est opator sol'.
ita sol' est doctor. P̄paret hō ad hec ca-
piēda mētis puritatē / nō oris loq̄citatē ex-
pectet. Uis ḡ secretū cognoscere trāffer te a
theologia intellectu' ad theologiā affect'. de
sciētia sc; ad sapiētia. de cognitōe ad deuo-
tōem. Nec est theologia illa quā magn' ar-
senius vir grecis z latinis lris tūcerudit'
fatebat' se nescire. imo nec primā lras alpha-
beti sui didicisse. que theologia vtinā nob
omnib' q̄ theologi nominamur tā familia-
ris esset q̄s extranea est ignotaq̄. ¶ Poteraz
dinti' ac lōg' ista p̄trahere / p̄sertim ad col-
laudatōem spei collocāde in dño. Sed ni-
mia fortassis esset digressio. z in scōz opu-
sculis laus hui' virtutis abunde posita est
Nominatim in Guilhelmo parisiē. de v-
tutib'. z in illa p̄pilatōe satis vulgata z cer-
te fructuosissima. que de virtutib' similiter
intitula'. quā cōpilatōem ita cōsonare ver-
bis et sentētijs cū eodē Guilhelmo p̄sien-
terior. q̄ p̄suasum habeo vnā summā ab
altera sumptā esse. aut vnū vtriusq̄ autorē
extitisse. Ad hec scripta z similia vos remit-
to. quoniā etiā materia z q̄stio post p̄ndiū.

disputanda. poterit nos eleuare magis ad capiendū miracula ⁊ mysteria hui⁹ spei. Est enī q̄stio vtrū inter omnes virtutes theologicas virtus spei sit nobilissima siue p̄fectissima ⁊c.

Hec de lectione prima

Lectio secunda

3
a

Ssum p̄missioni mee. nā pollicitus sum si meministis me proxima lectōe inuestigatur pro viribus Qualis est illa lex cui⁹ trāsgressio vitā spūalē quam dat baptisim⁹ spiritus sancti adimit ⁊ mortis eternereum facit. Hec nimirū dubitatio nō parua est. neq; inutilis. vbi nō de lana caprina (sicut loq̄tur satyric⁹) sed de anima. nō de paupe reg. iuxta verbū statij. sed de vita beata fit questio. Si socrates omnē philosophie rationem ad mores transtulit ⁊ hinc laudat⁹ ē a Tulio Seneca ⁊ Augustino. Si preterea philosophi fere oēs p̄sertim stoici imo ⁊ ipi qd̄ vix credideris epicurei solā bñ viuendi cognitōem. ceteris p̄tulerūt. tanq̄ ea sola teste Apuleo vituperabiliter ignoret. Quid ager christian⁹ cui re promittit⁹ eternitatis spes p̄ p̄mio bone vite. ip̄e supuacuis et inutilibus inuestigandis quo pacto se totū impedit ommissis q̄ ad vitā sunt necessarijs. quasi nō ex alto iubente audiat. que tibi p̄cepit de illa cogita semp. ⁊ in pluribus opibus et ne fueris curiosus. Tū ⁊ indeis quāq; carnalibus ⁊ min⁹ capacibus celestium dicebat dñs de lege sua Deutero. iij. Hec enī est sapiētia vestra et intellect⁹ corā pplis. Quisq; adest qui de ingenij acimine gloriat⁹. qui preter subtilia et difficilia nihil inuestigare dignat⁹. vertat huc aciem sueratōnis velim. suum hic ingenij exerceat. Et firmo multā hic esse p̄fundā ⁊ vberē. studiosissimis quātalibet ingenij laude p̄ditis p̄seruatōnis materiam etiā sup eas steriles quas nōnulli solas mirari solēt imaginationū varietates. Propterea non me dignū arbitrat⁹ sum qui difficultatis hui⁹ nodos ad integrū valerem exoluere. Nihilominus aliqd̄ dicere vel imperfectū. tum necessitas. tū vtilitas omnium pluries impulerunt. Decū siquidē et cum alijs sepe recogito. multas ex ignoratiā huius negocij suboriri turbatōnes in policijs tā ecclesiasticis q̄ tēporalib⁹. In hominū p̄terea cōscientijs modo scrupuli vani cōtemnendū

surrepunt. modo cōtemptus insurgit temerarius et audacior q̄ satis est. sit insup (quoniā ignorat virtus legis diuine) frequenter irritū mandatū dei p̄pter traditōnes hominū. Fit amplius de leui iugo christi et lege libertatis iugū ferreū ⁊ onus graue. p̄ment ceruices christianorū. dū scilicet aliqui suas omnes leges. suas institutiōnes. suas regulas ⁊ statuta arbitrari volūt accipiēdas esse sicut p̄cepta legis dei ad eterne mortis interitū si pretereant mergetia. Has vero traditōnes hominū quis cūctas dinumeret in canonibus summorū pontificū. in cōstitutiōibus synodalibus puinciarū aut diocesijs. in religionū regulis. in vniuersitatū collegiorū et ecclesiarū statutis. in edictis imperatorū ⁊ principū. ⁊ in plebiscitis cōmunitatū. Quarū plures sub cōmunicatiōe late sententię. Alie sub interminatiōe diuine indignatiōis. Alie sub voto. Alie et fere omnes sub iuramētū aut fidelitatis debito stringūt ⁊ obligant. Quod si Adam vir talis ⁊ tantus vnicū discipline p̄ceptū habens in illo corruit. nos inter innumerabilia positi qualiter euadem? Vix potest imbecillitas nostra diuinas leges ad numerū parū q̄tuita sua benignitate reductas implere. Tūā igit obsitā tot spinis p̄stitutiōnū semet inuoluentū ⁊ obumbratiū quis inoffenso pede trāsiliat? Scim⁹ quid dixerit Petrus ap̄tus Actū. xxv. Quid tēptatis deū imponere iugū sup ceruicē discipulorū. quod neq; nos neq; patres nostri portare potuimus. Hoc animaduertēs et pia compassiōe deplorans egregi⁹ doctor Augustinus ad inq̄sitiōnem ianuarij. ip̄am inquit religionem nostrā quā manifestissimis ⁊ paucissimis celebrationū sacramētis. deū voluit misericordiā esse liberā seruilib⁹ p̄mūt oneribus. vt tolerabilior sit conditiō iudeorum qui legalibus sacramētis non humanis p̄sumptionibus subiūcuntur. Si tuo tempe sic dolebas o sapiēs Augustine. quid nostra tempestate dixisses. vbi pro varietate ⁊ motu capitum. incredibilis est varietas ⁊ dissona multiplicitas operū huiusmodi seruiliū. ⁊ humanarū p̄sumptionū. Inter quas velut inter laqueos aiar ⁊ ligatiā retia. vix quispiam securus ⁊ indeprehēsus incesserit. Hec est q̄rela qualem olim apud deuotum Bern. detulerunt quidam ex monachis. et propter quā compescendā. sicut mō nitimur agere